

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут інженерної та спеціальної підготовки
Кафедра підвищення кваліфікації
та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного захисту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник навчально-наукового
інституту інженерної та спеціальної
підготовки
канд. наук з держ. управл., доцент
підполковник служби ЦЗ

Сергій ТАРАСОВ

«29» _____ 2025 року

**ПРОГРАМА
КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ**

за освітньо-професійною програмою «Охорона праці»
підготовки бакалаврів
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Черкаси – 2025 рік

Програма кваліфікаційного іспиту розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Охорона праці» для підготовки бакалаврів в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Розробники:

доцент кафедри підвищення кваліфікації та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного захисту, кандидат педагогічних наук, доцент Олена ШАРОВАТОВА;

професор кафедри підвищення кваліфікації та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного захисту, доктор наук з державного управління, доцент Богдан ЦИМБАЛ.

Програму кваліфікаційного іспиту рекомендовано кафедрою підвищення кваліфікації та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного захисту

Протокол від «29» 08 2025 року № 1

Начальник кафедри підвищення кваліфікації та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного захисту
канд. психол. наук, доцент,
підполковник служби ЦЗ

«29» 08 2025 року

Едуард МИХЛЮК

Схвалено проектною групою освітньо-професійної програми «Охорона праці»
Гарант освітньої програми
доцент кафедри підвищення кваліфікації та спеціалізованої підготовки у сфері цивільного захисту
канд. пед. наук, доцент

«29» 08 2025 року

Олена ШАРОВАТОВА

Програму кваліфікаційного іспиту ухвалено вченою радою навчально-наукового інституту інженерної та спеціальної підготовки

Протокол від «29» 08 2025 року № 1

Голова вченої ради навчально-наукового інституту інженерної та спеціальної підготовки
канд. наук з держ. управл., доцент
підполковник служби ЦЗ

Протокол від «29» 08 2025 року № 1

Сергій ТАРАСОВ

ЗМІСТ

Вступ	4
Перелік обов'язкових освітніх компонентів, які виносяться на кваліфікаційний іспит	4
Перелік теоретичних питань, які виносяться на кваліфікаційний іспит	5
Перелік практичних задач, які виносяться на кваліфікаційний іспит	8
Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час складання кваліфікаційного іспиту	10
Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами складання кваліфікаційного іспиту	11
Форма та порядок проведення кваліфікаційного іспиту	12
Права та обов'язки здобувачів вищої освіти під час проведення кваліфікаційного іспиту	13
Порядок оскарження процедури проведення та результатів атестації	14
Порядок запобігання та врегулювання конфлікту інтересів	15
Рекомендовані джерела інформації	15

1. ВСТУП

Програма атестаційного (кваліфікаційного) іспиту складена відповідно до освітньо-професійної програми «Охорона праці» підготовки бакалавра в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

Кваліфікаційний іспит, як одна з форм атестації, проводиться з метою встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми.

Для проведення кваліфікаційного іспиту наказом ректора університету призначається екзаменаційна комісія на чолі з головою, що здійснює свої повноваження відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають освітній ступінь бакалавра та магістра в Національному університеті цивільного захисту України.

Кваліфікаційний іспит проводиться в усній формі за двома комплектами екзаменаційних білетів, один з яких містить теоретичну частину (далі – ТЧ), що складається з двох теоретичних питань, інший – практичну частину (далі – ПЧ), що складається з двох практичних завдань.

2. ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗКОВИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ

1. Підготовка з надання домедичної допомоги.
2. Інженерна і комп'ютерна графіка.
3. Теорія горіння та вибуху.
4. Аварійно-рятувальна, інженерна та пожежна техніка.
5. Автоматизовані системи управління та зв'язок.
6. Засоби індивідуального захисту людини.
7. Інженерний захист територій та укриття населення.
8. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій.
9. Техногенна безпека об'єктів.
10. Виробнича санітарія та гігієна праці.
11. Правові основи цивільного захисту та охорони праці.
12. Управління якістю, стандартизація, метрологія і сертифікація.
13. Екологічні аспекти промислової безпеки.
14. Ризикоорієнтоване управління охороною праці.
15. Безпека виробничих процесів, обладнання та транспорту.
16. Системи автоматичного контролю та спостереження.
17. Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань.
18. Управління та нагляд у галузі охорони праці.
19. Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві.

20. Експертиза з охорони праці.
21. Небезпеки радіаційного, хімічного та біологічного походження

3. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ

1. Порядок надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах.
2. Вимоги до особистої безпеки рятувальника під час надання домедичної допомоги.
3. Найчастіші помилки при зупинці кровотечі.
4. Домедична допомога при опіках різного ступеня.
5. Дії при ураженні електричним струмом.
6. Найпоширеніші системи комп'ютерного креслення.
7. Вимоги до оформлення електронної графічної документації.
8. Правила читання креслень.
9. Проекціювання геометричних тіл.
10. Креслення різного призначення.
11. Класифікація процесів горіння за швидкістю поширення полум'я.
12. Вимоги безпеки під час роботи з легкозаймистими речовинами.
13. Причини вибухів на промислових підприємствах.
14. Особливості горіння термопластичних полімерів.
15. Класифікація приміщень за вибухопожежонебезпекою.
16. Тактико-технічні характеристики основних пожежних автомобілів.
17. Улаштування основних пожежних автомобілів.
18. Прилади та апарати пінного гасіння.
19. Теоретичні основи роботи насосів об'ємного типу.
20. Аварійно-рятувальна та пожежна техніка для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
21. Види зв'язку в автоматизованих системах управління.
22. Зв'язок на місці події.
23. Автоматизована система управління (АСУ).
24. Технічні засоби диспетчерського зв'язку.
25. Штучний інтелект у сучасних АСУ.
26. Основні завдання газодимозахисної служби.
27. Принцип роботи апаратів на стисненому повітрі.
28. Особливості захисту рук при роботі з хімічними речовинами.
29. Облік і видача ЗІЗ на підприємстві.
30. Засоби індивідуального захисту для роботи на висоті.
31. Інженерний захист населення та територій.
32. Класифікація надзвичайних ситуацій.
33. Системи життєзабезпечення захисних споруд.
34. Інженерно-технічні заходи в містобудівній документації.
35. Розташування потенційно небезпечних об'єктів на територіях.
36. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж.

37. Способи, прийоми та послідовність оперативних дій на пожежі.
38. Принципи створення оперативних дільниць на пожежі.
39. Основні види забезпечення дій у зоні надзвичайної ситуації.
40. Оперативні документи щодо ліквідації наслідків НС.
41. Техногенна безпека об'єктів.
42. Категорії приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою.
43. Технологічний процес.
44. Порядок проведення ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки.
45. Вимоги до організації техногенної безпеки на підприємствах, в установах, організаціях, на небезпечних територіях.
46. Виробничі шкідливості і професійні захворювання.
47. Особливості забезпечення гігієни праці на виробництві.
48. Гігієнічні критерії та класифікація умов праці.
49. Атестація робочих місць за умовами праці.
50. Особливості регулювання праці окремих категорій працівників.
51. Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту.
52. Нормативно-правова база України з питань охорони праці.
53. Відповідальність за порушення працезахоронного законодавства.
54. Державна служба України з питань праці: права і відповідальність посадових осіб.
55. Регулювання питань охорони праці у Колективному договорі.
56. Система управління якістю на підприємстві.
57. Завдання та основні принципи стандартизації.
58. Призначення метрологічної служби підприємств.
59. Культура якості на підприємстві.
60. Атестація виробництва.
61. Екологічна безпека об'єкта.
62. Заходи охорони праці та організація промислової безпеки.
63. Екологічна паспортизація підприємства.
64. Енергоефективні технології у зниженні екологічного навантаження.
65. Екологічна етика у виробничій діяльності.
66. Ризикорієнтовані системи управління охороною праці.
67. Порядок проведення аудиту з промислової безпеки та охорони праці.
68. Методи оцінювання професійних ризиків.
69. Система управління охороною праці на підприємстві.
70. Міжнародні стандарти з ризик-менеджменту.
71. Безпека виробничих процесів та обладнання.
72. Вимоги безпеки до основних технологічних процесів за галузями економіки.
73. Організаційні заходи щодо забезпечення безпечних умов праці.
74. Транспортні процеси та роботизація на підприємствах.
75. Типові аварійні ситуації при експлуатації обладнання.
76. Автоматизовані системи створення безпечних і здорових умов праці.

77. Системи автоматичного контролю та спостереження шкідливих та небезпечних виробничих факторів.

78. Автоматичні системи виявлення надзвичайних ситуацій.

79. Принципи побудови засобів для вимірювання фізичних параметрів виробничих процесів.

80. Влаштування та технічна експлуатація автоматичних систем пожежогасіння.

81. Небезпечні і шкідливі виробничі фактори.

82. Організація охорони праці на підприємстві.

83. Профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань.

84. Пільги та компенсації за несприятливі умови праці.

85. Комплексний та поточний плани покращення стану охорони праці.

86. Соціальне та економічне значення охорони праці.

87. Державна політика України в галузі охорони праці.

88. Система державних органів управління та нагляду за охороною праці.

89. Громадський контроль за охороною праці.

90. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

91. Загальні засади проведення розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій.

92. Спеціальне розслідування нещасних випадків.

93. Аварії та процедура проведення їх розслідування.

94. Розслідування та облік нещасних випадків невиробничого характеру.

95. Вплив результатів розслідування нещасних випадків на систему управління охороною праці.

96. Нормативно-правова база з питань експертизи з охорони праці.

97. Експертиза проектів будівництва на їх відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці.

98. Експертно-технічні центри.

99. Значення експертизи з охорони праці у запобіганні аваріям і нещасним випадкам.

100. Державний нагляд за діяльністю експертних організацій.

101. Сутність дозиметричних величин (поглинута, еквівалентна, ефективна доза) та їх значення для оцінки радіаційної безпеки.

102. Принципи радіаційного захисту населення і персоналу при аваріях на радіаційно небезпечних об'єктах.

103. Небезпечні хімічні речовини. Характеристик основних шляхів потрапляння в організм людини.

104. Механізм ураження організму людини отруйними речовинами різної дії (задушливої, нервово-паралітичної, загальноотруйної).

105. Поняття біологічної безпеки та класифікація біологічних агентів за ступенем патогенності.

106. Особливості реагування на надзвичайні ситуації радіаційного, хімічного та біологічного характеру (спільні та відмінні риси).

4. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ІСПИТ

1. У постраждалого 3 хв. тому припинилися дихання і серцебиття. Шкірні покриви бліді, зіниці розширені / у постраждалого слабкий прискорений пульс, низький тиск, липкий холодний піт, бліді шкірні покриви, знижена температура тіла. Що в першу чергу необхідно здійснити при виявленні постраждалого без видимих ознак життя? Що необхідно зробити, щоб перевірити наявність дихання у постраждалого? Що необхідно здійснити при переломі хребта?

2. Визначте час роботи в непридатному для дихання середовищі в апараті Dräger PSS 4000, якщо при включенні у газодимозахисників був тиск 300, 300 та 295 бар.

3. За результатами оцінки показників, що характеризують мікрокліматичні умови, оберіть виробниче приміщення, умови праці в якому найбільш комфортні, та запропонуйте заходи щодо забезпечення в охарактеризованих приміщеннях оптимальних умов праці.

№	Показник мікроклімату	Приміщення № 1	Приміщення № 2	Приміщення № 3	Припустимі значення показників
1.	Температура повітря, °С	17	27	22	21–25
2.	Відносна вологість, %	65	75	85	75
3.	Швидкість руху повітря, м/с	0,15	0,12	0,14	0,1
4.	Освітлення, лк	320	230	130	150–300
	K_i				

4. У приміщенні цеху виділення теплової енергії від нагрівальних приладів та наявного устаткування становить 2800 кДж/год. Розрахуйте повітрообмін, необхідний для компенсації надлишкового тепла, якщо густина припливного повітря – 1,293 кг/м³; теплоємність повітря – 1 кДж/(кг×°С), температура припливного повітря – 17°С, а температура повітря, що виходить з приміщення, - 23°С.

5. Визначте коефіцієнт ергономічності (γ) робочого місця, якщо воно характеризується наступними показниками:

№	Найменування показника	α , бали	β , %
1.	Видимість засобів відображення інформації.	2	15
2.	Якість засобів відображення інформації.	3	15
3.	Зручність органів керування.	3	30
4.	Зрозумілість функцій органів керування.	5	10
5.	Зручність робочого місця.	3	20
6.	Сприятливість умов робочої зони.	4	10

6. Кількісно оцініть рівень травматизму за рік на підприємстві із середньо списковою кількістю робітників Р. Кількість нещасних випадків за рік складає

n , із них смертельних - $n_{см}$. Кількість днів непрацездатності по закритих лікарняних листках облікованих нещасних випадків становить D (варіанти вихідних даних наведені в таблиці; номер варіанта приймається згідно з номером білету).

7. Проведіть кількісну оцінку рівня захворюваності за рік на підприємстві із загальною кількістю робітників P . Кількість випадків захворювань за рік складає n_z . Кількість днів непрацездатності по закритих лікарняних листках облікованих випадків захворювань становить D (варіанти вихідних даних наведені в таблиці; номер варіанта приймається згідно з номером білету).

8. Проведіть порівняльний аналіз показників виробничого травматизму за T років на підприємствах A і B із середньою чисельністю працівників P_a ; P_b . Кількість нещасних випадків за T років складає n_a , n_b . Кількість днів непрацездатності по закритих лікарняних листках облікованих нещасних випадків становить D_a , D_b (варіанти вихідних даних наведені в таблиці; номер варіанта приймається згідно з номером білету).

9. У листопрокатному цеху холодної прокатки знаходиться кілька джерел шуму, характеристика яких наведена в таблиці. Запропонуйте заходи щодо захисту оператора від виробничого шуму.

10. Порівняйте ефективність зниження шуму на шляху його розповсюдження різних матеріалів: бетону, залізобетону, сталі, силікатного та органічного скла (варіанти вихідних даних наведені в таблиці; номер варіанта приймається згідно з номером білету).

11. Розрахуйте віброізоляцію залізобетонної віброгасильної плити з розташованим на ній робочим місцем оператора потужного вібростенда. Випробування проводяться при гармонійних коливаннях, що мають частоту f , Гц, та амплітуду A , м. Маса плити M , кг (варіанти вихідних даних наведені в таблиці; номер варіанта приймається згідно з номером білету).

12. Використовуючи технічний паспорт на мультиплікатор запобіжних клапанів COPRIM CVS Py 40, розрахуйте пропускну здатність запобіжного клапану VS-65 виробництва COPRIM у складі мультипорту CVS-65 для підземного газового резервуару з пропан-бутаном (варіанти вихідних даних наведені в таблиці; номер варіанта приймається згідно з номером білету).

13. Здійсніть експлуатаційний розрахунок ліфтової системи (варіанти вихідних даних наведені в таблиці; номер варіанта приймається згідно з номером білету).

14. Використовуючи аналітичні інструменти забезпечення системної безпеки при оцінці надзвичайно складних або деталізованих систем, наведіть

приклад дерева подій для визначеної події (варіанти вихідних даних наведені в таблиці; номер варіанта приймається згідно з номером білету).

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС СКЛАДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти при складанні кваліфікаційного іспиту здійснюється за 100-бальною шкалою за критеріями оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів в НУЦЗ України, що наведені в Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Шкали та критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в НУЦЗ України при складанні кваліфікаційного іспиту за екзаменаційними білетами наведені в таблицях 1 та 2.

Таблиця 1 – Шкала та критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти при відповіді на теоретичні питання

Кількість балів	Критерії, за якими оцінюється Відповідь на одне теоретичне питання
19-25	Здобувач вищої освіти демонструє глибокі знання та розуміння предметної області й особливості професійної діяльності, у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст питання, спираючись на нормативно-правову базу, вільно послуговується професійною термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
13-18	Здобувач вищої освіти демонструє знання та розуміння предметної області і особливості професійної діяльності, достатньо володіє навчальним матеріалом, самостійно його викладає, достатньо переконливо розкриває зміст питання, опираючись на нормативно-правову базу, використовує професійну термінологію, проте його відповідь потребує уточнень та пояснень.
1-12	Здобувач вищої освіти з труднощами демонструє знання та елементарне розуміння сутті питання, частково володіє навчальним матеріалом та намагається самостійно його викладати, проте розкриття змісту питання потребує переконливості, уточнень, пояснень, під час відповіді допускаються суттєві помилки.
0	Здобувач вищої освіти не надавав (відмовився надавати) відповіді на питання. Порушив вимоги академічної доброчесності.

Таблиця 2 – Шкала та критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти при розв’язанні практичних завдань

Кількість балів	Критерії, за якими оцінюється виконання одного завдання
19-25	Здобувач вищої освіти виконав завдання повністю і правильно. Демонструє глибоке розуміння змісту практичного завдання, вміння самостійно обирати необхідні методи й технології, логічно аргументує рішення, дотримується етичних та професійних стандартів.
13-18	Здобувач вищої освіти виконав завдання у цілому правильно, але з окремими неточностями або неповною аргументацією. Демонструє загальне розуміння суті практичного завдання, уміє застосовувати необхідні методи й технології, але припускається окремих неточностей або неповноти у виконанні.
1-12	Здобувач вищої освіти виконав завдання частково або неповно. Демонструє фрагментарне розуміння суті практичного завдання, основних етапів і шляхів його розв’язання. Під час виконання простежуються типові помилки у виборі та/або застосуванні необхідних методів і технологій, порушення логіки дій. Аргументація непослідовна.
0	Здобувач вищої освіти не виконав (відмовився виконувати) завдання. Порушив вимоги академічної доброчесності.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ СКЛАДАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами складання кваліфікаційного іспиту, здійснюється наступним чином:

Розподіл балів при складанні кваліфікаційного іспиту в усній формі за білетами				
Теоретична частина		Практична частина		Сума балів
1 питання	2 питання	1 завдання	2 завдання	
до 25 балів	до 25 балів	до 25 балів	до 25 балів	до 100 балів

При складанні ТЧ в усній формі за білетами кожне з двох теоретичних питань оцінюється від 0 до 25 балів.

Після складання здобувачами вищої освіти ТЧ в усній формі за білетами на закритому засіданні екзаменаційної комісії підраховується середній бал за сумою балів, які виставили члени екзаменаційної комісії здобувачам вищої

освіти за їх відповіді за кожне теоретичне питання. Здобувач вищої освіти, який за результатами складання ТЧ отримав сумарно 24 та менше балів, не допускається до складання ПЧ та вважається таким, який не склав кваліфікаційний іспит.

Після складання здобувачами вищої освіти ПЧ, на закритому засіданні екзаменаційної комісії підраховується середній бал за сумою балів, які виставили члени екзаменаційної комісії здобувачам вищої освіти за виконання ними кожного практичного завдання. Здобувач вищої освіти, який за результатами виконання ПЧ отримав сумарно 24 та менше балів, вважається таким, який не склав кваліфікаційний іспит.

Розрахунок загального балу (б), який отримують здобувачі вищої освіти за результатами складання кваліфікаційного іспиту:

$$Б = Б_{тч} + Б_{пч}$$

де:

Б_{тч} – бал, отриманий здобувачем вищої освіти за результатами складання ТЧ;

Б_{пч} – бал, отриманий здобувачем вищої освіти за результатами складання ПЧ.

Здобувач вищої освіти, який за результатами складання ТЧ або ПЧ отримав 24 та менше балів, вважається таким, який не склав кваліфікаційний іспит.

7. ФОРМА ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Кваліфікаційний іспит проводиться екзаменаційною комісією протягом одного дня в усній формі.

ТЧ проводиться першою. При проведенні ТЧ в усній формі за білетами на підготовку до відповіді здобувачу вищої освіти надається не більше 20 хвилин, при цьому у приміщенні, в якому проводиться ТЧ, повинно готуватися до відповіді одночасно не більше п'яти здобувачів вищої освіти. Під час відповіді здобувача вищої освіти, члени екзаменаційної комісії можуть ставити додаткові запитання.

Допуск здобувача вищої освіти до складання ПЧ проводиться за умови успішного складання ТЧ.

ПЧ проводиться в усній формі за білетами на підготовку до відповіді здобувачу вищої освіти надається не більше 10 хвилин, при цьому у приміщенні, в якому проводиться ПЧ, повинно готуватися до відповіді одночасно не більше п'яти здобувачів вищої освіти. Під час відповіді здобувача вищої освіти, члени екзаменаційної комісії можуть ставити уточнюючі запитання.

8. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Здобувачі вищої освіти **мають право** на:

- ✓ доступ до інформації про графік та порядок проведення кваліфікаційного іспиту, час і місце проведення, порядок визначення, спосіб та час офіційного оголошення результатів;
- ✓ безпечні умови під час проведення кваліфікаційного іспиту;
- ✓ отримання невідкладної медичної допомоги під час проведення кваліфікаційного іспиту;
- ✓ оскарження процедури проведення кваліфікаційного іспиту у частині порушення прав здобувачів вищої освіти, визначених цим пунктом, та результатів кваліфікаційного іспиту (апеляцію).

Здобувачі вищої освіти **зобов'язані**:

- ✓ своєчасно прибути до місця проведення кваліфікаційного іспиту з документами, що посвідчують особу;
- ✓ ввічливо ставитися до всіх здобувачів вищої освіти та осіб, залучених до проведення кваліфікаційного іспиту;
- ✓ виконувати вказівки та вимоги осіб, залучених до проведення кваліфікаційного іспиту.

Здобувачам вищої освіти **забороняється**:

- ✓ приносити до місця проведення кваліфікаційного іспиту небезпечні предмети та речовини, що становлять загрозу для життя та здоров'я людини;
- ✓ використовувати у місці проведення кваліфікаційного іспиту та мати при собі або на своєму робочому місці засоби зв'язку, пристрої зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації (мобільні телефони, планшети, смарт-годинники, комп'ютери, прилади для запису аудіо- та відеоданих, радіо, плеєри), а також окремі елементи, які можуть бути складовими частинами відповідних технічних засобів чи пристроїв, друковані або рукописні матеріали, інші засоби, предмети, прилади, що не передбачені процедурою складання кваліфікаційного іспиту, включаючи портфелі, сумки, верхній одяг, будь-яку їжу або напої;
- ✓ впродовж часу, відведеного для виконання завдань, заважати іншим здобувачам вищої освіти виконувати завдання;
- ✓ заважати особам, залученим до проведення кваліфікаційного іспиту, виконувати свої обов'язки;
- ✓ спілкуватися в будь-якій формі з іншими здобувачами вищої освіти під час виконання завдань, передавати їм будь-які предмети та матеріали, зокрема екзаменаційні;
- ✓ копіювати відповіді інших здобувачів вищої освіти;
- ✓ розголошувати в будь-якій формі інформацію про зміст завдань;
- ✓ виносити за межі аудиторії робочі матеріали, їх окремі аркуші, бланки відповідей або їх копії;
- ✓ псувати майно у місці проведення кваліфікаційного іспиту.

У разі не виконання вимог членів екзаменаційної комісії, здобувач вищої освіти позбавляється права на продовження роботи над завданнями кваліфікаційного іспиту і, на вимогу представників екзаменаційної комісії, припиняє складання кваліфікаційного іспиту та повинен залишити аудиторію, у якій проводиться іспит, що фіксується у протоколі екзаменаційної комісії. Такий здобувач вищої освіти отримує результат «не склав».

Здобувач вищої освіти має право на оскарження процедури проведення кваліфікаційного іспиту (апеляцію) протягом одного робочого дня з дати складання іспиту.

У разі не складання кваліфікаційного іспиту особа вважається такою, що не виконала індивідуальний навчальний план та відраховується із Національного університету цивільного захисту України.

9. ПОРЯДОК ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ АТЕСТАЦІЇ

Оголошені головою екзаменаційної комісії результати кваліфікаційного іспиту здобувачів вищої освіти є остаточними й апеляції не підлягають.

У разі порушення процедури проведення кваліфікаційного іспиту, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію на ім'я ректора особисто в день проведення кваліфікаційного іспиту з обов'язковим повідомленням керівника відповідного навчально-наукового інституту.

У випадку надходження апеляції розпорядженням ректора створюється комісія для розгляду апеляції (далі – апеляційна комісія).

Апеляційна комісія розглядає апеляцію здобувача вищої освіти із приводу порушення процедури проведення кваліфікаційного іспиту.

Апеляційна комісія не розглядає питання змісту і структури завдань іспиту.

Апеляційна комісія розглядає порушення процедури проведення кваліфікаційного іспиту відповідно до Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають освітній ступінь бакалавра та магістра в Національному університеті цивільного захисту України.

Апеляція розглядається протягом трьох календарних днів після її подачі. У випадку встановлення апеляційною комісією порушення процедури проведення кваліфікаційного іспиту з боку екзаменаційної комісії, що вплинуло на результати оцінювання здобувача вищої освіти, апеляційна комісія пропонує ректору ініціювати позапланове засідання відповідної екзаменаційної комісії у присутності представників апеляційної комісії, на якому екзаменаційна комісія приймає рішення:

- ✓ про скасування свого раніше прийнятого рішення, яке стало причиною апеляції здобувача вищої освіти;
- ✓ про проведення повторного засідання екзаменаційної комісії з кваліфікаційного іспиту здобувача вищої освіти, який подав апеляцію.

Процедури проведення та результати атестації повторного засідання екзаменаційної комісії оскарженню не підлягають.

10. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ТА ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ

З метою запобігання конфлікту інтересів при проведенні кваліфікаційного іспиту здобувачів вищої освіти в НУЦЗ України не допускається здійснення атестації між учасниками освітнього процесу, які є близькими особами (згідно чинного антикорупційного законодавства).

Близькі особи вживають заходів щодо запобігання обставинам потенційного виникнення конфлікту інтересів або обставин, які дають підстави для обґрунтованого припущення про упередженість учасника кваліфікаційного іспиту.

При проведенні кваліфікаційного іспиту зі здобувачем вищої освіти екзаменаційна комісія, до складу якої входить близька особа цього здобувача, проводить атестацію без участі близької особи, яка входить до складу екзаменаційної комісії. Член екзаменаційної комісії в такому випадку звертається з відповідною заявою (рапортом) до голови екзаменаційної комісії з клопотанням про його відвід при складанні кваліфікаційного іспиту здобувачем вищої освіти, який є близькою особою.

Голова ЕК вживає заходів щодо запобігання конфлікту інтересів між певними учасниками кваліфікаційного іспиту.

У випадку, коли близькою особою здобувача є голова екзаменаційної комісії, клопотання (у формі заяви, рапорту) голови екзаменаційної комісії про його відвід при складанні кваліфікаційного іспиту здобувачем вищої освіти, який є його близькою особою, адресується ректору НУЦЗ України.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативні документи

1. Освітньо-професійна програма «Охорона праці» підготовки бакалавра в галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (2021, 2022).

2. Кодекс академічної доброчесності Національного університету цивільного захисту України : наказ НУЦЗ України від 17.01.2025 № 34. URL: <https://surl.li/wwhbuz>.

3. Положення про академічну доброчесність у Національному університеті цивільного захисту України : наказ НУЦЗ України від 30.07.2025 № 402. URL: <https://surl.li/tcbzbh>.

4. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України : наказ НУЦЗ України від 06.10.2025 № 492. URL: <https://surl.li/uxvurw>.

5. Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій щодо атестації осіб, які здобувають освітній ступінь бакалавра та магістра в Національному університеті цивільного захисту України: наказ НУЦЗ України від 17.01.2025 № 30. URL: <https://surl.li/wcpgck>.

Література та інформаційні ресурси

1. Волянський П.Б., Гринзовський А.М., Гур'єв С.О. та ін. Домедична допомога на місці події. Практичний посібник. / П.Б. Волянський, А.М. Гринзовський, С.О. Гур'єв та ін.; за заг. ред. д.н.держ.упр., професора П.Б. Волянського та д.мед.н., професора С.О. Гур'єва. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 224 с.

2. Наказ МОЗ України від 09.03.2022 р. №441 «Про затвердження Порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах».

3. Наказ ДСНС України від 30.03.2018 р. №206 «Про організацію підготовки та підвищення кваліфікації з надання домедичної допомоги в системі ДСНС».

4. Михайленко, В. Є. Інженерна та комп'ютерна графіка [Електронний ресурс]: підручник для студ. вищ. навч. закл. / В.Є. Михайленко, В.В. Ванін, С.М. Ковальов ; за ред. В. Є. Михайленка . 8-е вид. Київ : Каравела, 2018. 368 с.

5. Інженерна та комп'ютерна графіка: навчальний посібник / ТДАТУ; В.М. Щербина, О.Є., Мацулевич, Є.А. Гавриленко та інші. Мелітополь: Люкс, 2020. Частина 1. 238с.

6. Пустюльга С.І., Самчук В.П., Воробчук М.С. Інженерна та комп'ютерна графіка: навч. посіб. Луцьк: Просто Друк, 2024. Ч. 1. 324 с.

7. Тарахно О.В., Трегубов Д.Г., Жернокльов К.В., Коврегін В.В. Основні положення процесу горіння. Виникнення процесу горіння. Навчальний посібник. Х.: НУЦЗУ, 2020. 408 с.

8. Ларін О. М. Пожежні машини: навч. посіб. / Ларін О.М., Баркалов В.Г., Виноградов С.А. та ін. Х.: НУЦЗУ, К.: МПБП «Гордон», 2016. 279 с.

9. Наказ ДСНС України № 432 від 27.06.2013 р. «Настанова з експлуатації транспортних засобів в органах та підрозділах ДСНС України».

10. Наказ ДСНС України №184 від 22.04.2014 р. «Про затвердження настанови про аварійно-рятувальні машини та плавзасоби спеціального призначення ДСНС України».

11. Загора О.В. Автоматизовані системи управління та зв'язок: підручник / О.В. Загора, А.Б. Фещенко, Л.В. Борисова, В.О. Собина, Д.В. Тарадуда, М.О. Демент, І.М. Неклонський. Х.: НУЦЗУ, 2021. 288 с.

12. Основи електрозв'язку: курс лекцій / Уклад. Л.В. Борисова, О.В. Загора, А.Б. Фещенко. Х.: НУЦЗУ, 2018. 99 с.

13. Настава з організації газодимозахисної служби в підрозділах Оперативно-рятувальної служби МНС України. Наказ МНС України № 1342 від 16.12.2011 р.

14. Засоби індивідуального та колективного захисту. Частина І. Засоби індивідуального захисту: Навчальний посібник/ І.М. Мартинюк, Є.М. Шматов, О.М. Стаднічук «та ін.». Львів: НАСВ, 2018. 150 с.

15. Забезпечення інженерного захисту територій, будівель і споруд в умовах надзвичайних ситуацій: практикум / О.В. Васильченко, О.В Савченко, Ю.А. Отрош. Х : НУЦЗУ, 2019. 220 с.

16. ДБН В.1.2-4:2019 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту».

17. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту: наказ МВС України від 26.04.18 р. № 340.

18. Статут дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж: наказ МВС України від 26.04.18 р. № 340.

19. Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації: наказ МВС України від 26.12.2014 № 1406.

20. Тактика ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій: практикум. 2-ге видання, виправлене та доповнене / Укладачі: І.М. Неклонський, В.О. Собина, Д.В. Тарадуда. Х.: НУЦЗУ. 2020. 218 с.

21. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001 №2245-III.

22. Наказ МВС від 05.11.2018 № 879 «Про затвердження Правил техногенної безпеки».

23. Наказ МВС України від 30.12.2014 р. № 1417 «Про затвердження Правил пожежної безпеки України».

24. ДСТУ 2156-93 Безпечність промислових підприємств. Терміни та визначення.

25. ДСТУ Б.В.1.1-36:2016 Визначення категорії приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною безпекою.

26. Салавеліс, А. Д. Стандартизація, метрологія та сертифікація : підручник / А.Д. Салавеліс, С.М. Павловський; Одес. нац. технол. ун-т. Одеса: Олді+, 2023. 212 с.

27. Безпека виробничих процесів, обладнання та транспорту : курс лекцій / Укладач: Б.М. Цимбал. Х.: НУЦЗУ, 2024. 314 с.

28. Безпека виробничих процесів і устаткування : навчальний посібник для студентів спеціальності 263 Цивільна безпека, освітня програма – Охорона праці. Частина І. Організаційні та технічні заходи безпеки трудового процесу / І.О. Мезенцева. НТУ «ХП», Харків, 2022. 246 с.

29. Ризик-менеджмент використання обладнання та технологій : навчальний посібник для студентів спеціальності 263 Цивільна безпека, освітня програма – Охорона праці / В.В. Березуцький. НТУ «ХП», Харків.: ФОП Панов А.М., 2020. 427 с.

30. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.

31. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/5403-17>.

32. Закон України від 08.09.2005 р. «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>.

33. Закон України від 06.09.2012 р. «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text>.

34. Закон України від 14.10.1992 р. «Про охорону праці». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2694-12>.

35. Закон України від 15.01.2025 р. «Про систему охорони психічного здоров'я в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20#Text>.

36. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку професійних захворювань» від 08.11.2000 р. № 1662. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-%D0%BF#Text>.

37. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві» від 17.04.2019 р. № 337. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>.

38. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці» від 01.08.1992 р. № 442. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF#Text>.

39. ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT). URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_iso_45001_2019.pdf.

40. Міжнародний стандарт SA8000:2001 (2007) «Соціальна відповідальність» (SAI (Social Accountability International) SA 8000:2001). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0015697-07#Text>.

41. ДСТУ OHSAS 18002:2015 Системи управління гігієною і безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001:2007 (OHSAS 18002:2008, IDT). URL: http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc-page.html?id_doc=64325.

42. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці «Про затвердження Типового положення про службу охорони праці» від 15.11.2004 р. № 255. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1526-04#Text>.

43. Наказ Державного комітету України з нагляду за охороною праці «Про затвердження Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та Переліку робіт з підвищеною небезпекою» від 26.01.2005 р. № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05#Text>.

44. Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду «Про затвердження Типового положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці» від 21.03.2007 р. № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0316-07#Text>.

45. Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду «Про затвердження Типового положення про

комісію з питань охорони праці підприємства» від 21.03.2007 р. № 55.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0311-07#Text>.

46. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 248 від 08.04.2014 р. «Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу»».
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14#Text>.

47. ISO 45003:2021 Occupational health and safety management — Psychological health and safety at work — Guidelines for managing psychosocial risks. URL: <http://surl.li/iyp1g>.

48. Наказ Міністерства економіки України від 06.01.2022 р. №34-22 «Про затвердження Вимог до експертних організацій, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва та щодо відповідності машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки вимогам законодавства про охорону праці та промислової безпеки».

49. Цілі сталого розвитку 2016-2030. Представництво ООН в Україні. URL: <http://un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

50. Наказ Міністерства економіки України від 31.12.2021 р. №1191-21 «Про затвердження форм висновків експертизи».

Розробники:

Олена ШАРОВАТОВА

Богдан ЦИМБАЛ